

ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการอบรมระยะสั้นสำหรับแพทย์เวชปฏิบัติ ของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย กับการกำเนิดของสมาคมฯ

รศ.นพ.สุมนัส บุญยะรัตเวช

พันธกิจที่สำคัญอันหนึ่งของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยคือ “การส่งเสริมวิชาการและการประกอบโรคศิลป์ด้วยวิชาโรคผิวหนังให้กว้างขวางแพร่หลายและถูกต้องตามหลักวิชาการ” โดยเฉพาะการอบรมระยะสั้นสำหรับแพทย์เวชปฏิบัติ นั้น ถือเป็นสิ่งที่เกิดนับเนื่องยาวนานมากกว่า 60 ปี นับตั้งแต่การจัดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 ในนามของชมรมแพทย์ผิวหนัง ถือเป็นบริการทางวิชาการที่จัดได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน และประสบความสำเร็จมากอันหนึ่งของการแพทย์ไทยเท่าที่มีการบันทึกไว้ แม้จะมีการงดการจัดการอบรมไปบ้างในช่วงแรก แต่ในช่วงหลังกว่า 40 ปีที่ผ่านมาการจัดการอบรมก็สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องทุกปี โดยได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งด้านสถานที่ และด้านบุคลากรโดยเฉพาะคณาจารย์จากสถาบันฝึกอบรมด้านตจวิทยา

การอบรมระยะสั้นวิชาโรคผิวหนังสำหรับแพทย์เวชปฏิบัติ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนและมีวิวัฒนาการด้านการจัดการฝึกอบรมมาโดยตลอด ในช่วงแรกดำเนินการโดยกลุ่มบูรพาจารย์ด้านโรคผิวหนังรวมตัวกันเป็นชมรมแพทย์ผิวหนัง ที่ต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย ดังในบทความของ รศ.นพ.ป่วน สุทธิพิณิจธรรม ที่ได้กล่าวต่อจากเนื้อหาในบทความนี้

จุดเด่นของการอบรมระยะสั้นๆ นั้นมีจุดเด่นของการอบรมที่ผ่านมา คือที่มีทั้งหัวข้อบรรยายภาคทฤษฎี จัดคู่กับการสอนแสดง การออกตรวจภาคปฏิบัติผู้ช่วยนอกคู่กัน เนื่องจากการดูรอยโรคผิวหนังให้ชำนาญนั้นมิอาจได้มาจากแค่การฟังการบรรยายเท่านั้น ทักษะการดู การคลำ การสัมผัส การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การสืบค้น เทคนิคการสั่งยา การให้คำแนะนำคนไข้ ฯลฯ ล้วนมีความจำเป็นที่ต้องออกตรวจคนไข้ควบคู่ไปกับการรู้ภาคทฤษฎี ภายใต้การดูแลของแพทย์ที่ชำนาญการ การจัดโครงการได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์แพทย์โรคผิวหนังทุกๆ สถาบันฝึกอบรมมาโดยตลอด แม้จะมีการปรับเปลี่ยนย้ายสถานที่และสถาบันการแพทย์ที่ใช้ในการจัดโครงการ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์และตามความเหมาะสมมาหลายครั้ง

การเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการอบรมในสมัยที่ท่านศาสตราจารย์คลินิก พญ.ศรีศุภลักษณ์ สิงคาลวณิช จากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ดูแลโครงการ ท่านอาจารย์ได้ริเริ่มจัดเชิงปฏิบัติการด้านทักษะในด้านต่างๆ เช่น การทำ workshop การทำหัตถการ การให้ผู้เข้าอบรมได้มีโอกาสได้ตรวจและดูโรคผิวหนังในเด็ก หรือการให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักศึกษาแพทย์ปีสุดท้ายได้เข้ามาอบรม ให้มีประสบการณ์ทางคลินิกที่แม่นยำและชำนาญมากขึ้นก่อนที่จะจบไปเป็นแพทย์ใช้ทุนปีหนึ่งในต่างจังหวัด การจัดการโครงการใน

ลักษณะดังกล่าวต่อเนื่องมาหลายปี จนเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของการจัดการอบรมฯ อีกครั้งในช่วงที่
กระผมดูแลโครงการ คือมีการระบาดของโรคโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ที่ต้องมีการยุติ
กิจกรรมการพบปะ และกิจกรรมทางสังคมที่มีการอยู่ร่วมกันทั้งหมด แต่ก็นำมาสู่โอกาสใหม่ในการเปลี่ยน
รูปแบบการอบรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 คือนำมาสู่การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งใช้กระบวนการ
จัดการเรียนในรูปแบบออนไลน์มาถึงปัจจุบันคือในปี พ.ศ. 2566

การจัดในรูปแบบออนไลน์นั้น จัดได้อย่างประสบความสำเร็จมากทั้งในแง่เสียงตอบรับ และจำนวนผู้
เข้าเรียน ผู้สมัครเข้าร่วมประชุม สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียนยุคใหม่ ยังเป็นการเรียนที่สามารถทบทวนได้
บ่อยครั้ง สะดวกกับผู้เรียนที่สามารถเรียนจากที่บ้านหรือที่ทำงานได้โดยไม่ต้องลาเรียน เป็นการกระจาย
โอกาสการเข้าถึงบทเรียนไปสู่แพทย์ในถิ่นห่างไกล แม้จะมีโอกาสในการพัฒนาในการทักษะการตรวจคนไข้
จริงๆ บ้าง แต่ก็ได้นำหัวข้ออื่นๆ มาจัดทดแทนทักษะทางคลินิกที่อาจหายไปเช่นการทำ live interactive
session เป็นต้น

กระผมเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับผู้เข้าเรียน และตอบโจทย์ปัญหาสาธารณสุขของประเทศ
ประเทศยังต้องมีพัฒนาการต่อไปอีกเช่นกัน เรื่องราวความสำเร็จ หรือบทเรียนที่เกิดในปัจจุบัน ย่อมมีที่มาและ
รากฐานจากการจัดการในอดีต

กระผมในฐานะประธานฝ่ายฐานข้อมูลประวัติสมาคมฯ ของกรรมการบริหารสมาคมฯ วาระ 2565-
2567 และอดีตประธานการจัดอบรมวิชาโรคผิวหนังระยะสั้น 2 สัปดาห์หลายสมัย จึงได้ขอนำบทความที่ รศ.
นพ.ป่วน สุทธิพิณิจธรรม อดีตนายกสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย วาระ 2561-2563 เขียนไว้ในปี พ.ศ.
2563 นำมาเล่าสู่กันฟัง ประกอบกับเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการ โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ
การต่อตั้งสมาคมฯ จนนำไปสู่การจัดการประชุมวิชาการสำหรับแพทย์เวชปฏิบัติในปัจจุบัน

กำเนิดสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย และ การจัดอบรมวิชาโรคผิวหนังแก่แพทย์ทั่วไป

รองศาสตราจารย์นายแพทย์ป่วน สุทธิพิณิจธรรม

นายกสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย 2561-2563

ความนำ

บทความนี้เขียนขึ้นในโอกาสที่ นายแพทย์สุมนัส บุญยะรัตเวช ประธานในการจัดอบรมวิชาโรคผิวหนังระยะสั้น 2 สัปดาห์ บรรยายว่าการอบรมวิชาการระยะสั้นสำหรับแพทย์ทั่วไปของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยได้ทำติดต่อกันมานานถึงครั้งที่ 40 แล้ว แต่ไม่ทราบว่ามีประวัติศาสตร์เริ่มต้นมาอย่างไร อยากให้ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ช่วยเขียนบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้ตจแพทย์และแพทย์รุ่นหลังๆ จะได้ทราบและอ้างอิงต่อไปในอนาคต ผมในฐานะที่พอทราบเรื่องราวและประวัติความเป็นมา ร่วมกับอาศัยบทความที่อาจารย์แพทย์หญิงเรณู โคตรจรัส อดีตผู้อำนวยการคนแรกของสถาบันโรคผิวหนังได้เขียนเล่าไว้ในหนังสือมงคลวาร 80 ปี ของอาจารย์ทองน่าน วิภาตะวงษ์ และจากเว็บบันทึกศิริราช ที่เขียนเรื่อง ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภัย ชุมณี เจริญทองแพทย์ปริญาคนแรกของไทย โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์สัญญา สุขพนิชันท์ เมื่อได้อ่านบันทึกเรื่องราวต่างๆ แล้วอยากบอกให้ทุกท่านทราบว่า บุรพจารย์ทางด้านโรคผิวหนังของพวกเรามีสายตากว้างไกล มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ได้จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การอบรมระยะสั้นนี้ได้จัดติดต่อกันมานาน อาจมีการขาดตอนไปบ้างในบางปี นับเป็นเวลานานถึง 59 ปี จะได้กล่าวถึงต่อไป

ทำไมจึงเกิดมีชมรมแพทย์ผิวหนัง?

การเกิดชมรมแพทย์ผิวหนังเกิดจากการรวมตัวกันของ กลุ่มแพทย์ผิวหนังที่ไปเรียนต่อต่างประเทศด้านผิวหนัง เมื่อกลับมาประเทศไทยมีความกระตือรือร้นอยากและพยายามจะรู้จักรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดวิชาให้แก่กันและกัน กลุ่มแพทย์ผิวหนังกลุ่มนี้มี 15 ท่านดังนี้

1. นายแพทย์อภัย ชุมณี (แพทย์ปริญา เจริญทองคนแรกของประเทศไทย อดีตหัวหน้าภาควิชาจุลชีววิทยาคนแรก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล)
2. นายแพทย์นวรรตน์ ไกรฤกษ์ (อดีตนายแพทย์ใหญ่โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ หรือ นามแฝง หมอนพพร ใน คอลัมน์ “เสพสม บ่ มีสม” ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์)
3. นายแพทย์สร เมตตियวงศ์ (อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช และอาจารย์สาขาตจวิทยาภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล)
4. นายแพทย์สมนึก วิบูลยเสข (อดีตหัวหน้าแผนกโรคผิวหนังท่านแรก กองอายุรกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า)

5. นายแพทย์ทองน่าน วิภาตะวงษ์ (อดีตหัวหน้าสาขาชาตจวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล)
6. นายแพทย์ประภาส ศรีทัต
7. แพทย์หญิงประนอม (สรสุชาติ) พลนิกร (แพทย์ผิวหนังโรงพยาบาลมิชชั่น)
8. นายแพทย์ธานี ศิริยง (อดีตนายแพทย์ใหญ่โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ)
9. นายแพทย์สุนิตย์ เจิมศิริวัฒน์ (อดีตหัวหน้าสาขาโรคผิวหนังท่านแรก ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
10. นายแพทย์วิจิตร พานิช (อดีตหัวหน้าสาขาโรคภูมิแพ้ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล)
11. นายแพทย์อำนาจ วิภากุล (อดีตหัวหน้าสาขาโรคผิวหนัง ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
12. แพทย์หญิงเรณู โคตรจรัส (ผู้ก่อตั้ง และผู้อำนวยการสถาบันโรคผิวหนังท่านแรก กรมการแพทย์)
13. นายแพทย์ประสพ นิติทัณฑ์ประภาศ (อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลจันทบุษย์ท่านแรก กรมแพทย์ทหารอากาศ)
14. นายแพทย์บรรเลง สุวรรณพงษ์
15. แพทย์หญิง ม.ร.ว.พวงแก้ว สุนทรเวช ราชสกุลชุมพล (อดีตหัวหน้าหน่วยโรคผิวหนังท่านแรก ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี)

ผู้ก่อตั้งชมรมแพทย์ผิวหนังประกอบด้วยใครบ้าง?

ผู้ก่อตั้งชมรมแพทย์ผิวหนังประกอบด้วยแพทย์ผิวหนังจำนวน 15 ท่านตามรายชื่อข้างต้น ร่วมกันก่อตั้งชมรมแพทย์ผิวหนัง ในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 มี อาจารย์นายแพทย์อภัย ชุมณี แพทย์ปริญญาเหรียญทองคนแรกของประเทศไทย จบแพทย์ศิริราชรุ่น 34 (พ.ศ. 2472) อาจารย์ประจำภาควิชาพยาธิและแบคทีเรียวิทยา และอดีตหัวหน้าภาควิชาจุลชีววิทยาคนแรกของศิริราช เป็นประธานชมรมแพทย์ผิวหนังคนแรก นายแพทย์ทองน่าน วิภาตะวงษ์ เป็นเลขานุการ

การเปลี่ยนแปลงจากชมรมแพทย์ผิวหนังไปเป็นสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยเริ่มตั้งแต่เมื่อไร?

ชมรมแพทย์ผิวหนังได้จดทะเบียนเป็นสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยเมื่อ วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2518 มี นายแพทย์ประชา โมกชะเวส เป็นนายกสมาคมแพทย์ผิวหนังท่านแรก และ นายแพทย์ทองน่าน วิภาตะวงษ์ เป็นเลขาธิการ สาเหตุที่เกิดสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยขึ้นก็เพื่อเตรียมรับการเป็นเจ้าภาพ

การประชุมระดับนานาชาติ The Second Regional Conference in Dermatology ในปี พ.ศ. 2520 (1977) ที่ประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพต่อมาจากสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ ที่เป็นเจ้าภาพจัด The First Regional Conference in Dermatology ในปี พ.ศ. 2518 (1975)

ที่ตั้งเดิมของชมรมแพทย์ผิวหนังอยู่ที่ใด?

ที่ตั้งของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยเดิมอยู่ที่ชั้น 6 สถาบันโรคผิวหนัง (อาคารเดิม) โดยได้รับความเมตตาจากอดีตผู้อำนวยการฯ ท่านแรกคือ อาจารย์แพทย์หญิงเรณู โคตรจรัส อนุญาตให้สมาคมฯ ใช้สถานที่อยู่เป็นเวลานานถึง 40 ปี ต่อมาได้ย้ายที่ตั้งของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยมาอยู่ที่อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี ชั้น 9 ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เมื่อ ประมาณปี พ.ศ. 2542 ได้ทำเรื่องแก้ไขข้อบังคับย้ายสถานที่ตั้งสมาคมฯ ในสมัยอาจารย์แพทย์หญิงปรีญา กุลละวณิชช์ เป็นนายกสมาคมแพทย์ผิวหนัง ในปี พ.ศ. 2544

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย

1. ส่งเสริมวิชาการและการประกอบโรคศิลป์ด้วยวิชาโรคผิวหนังให้กว้างขวางแพร่หลายและถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. ส่งเสริมการวิจัยทางวิชาโรคผิวหนัง
3. สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นในระหว่างสมาชิกด้วยกันและกับสมาคมสาขาวิชาเดียวกันและต่างสาขาวิชาทั้งในและนอกประเทศ
4. สร้างสรรค์และส่งเสริมสามัคคีธรรมและจริยธรรม
5. ช่วยเหลือและร่วมมือกับทางราชการและองค์การต่างๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทางโรคผิวหนัง
6. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการโรคผิวหนังให้แก่ประชาชน
7. ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใดๆ ที่เป็นเรื่องการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม

การรวมตัวกันของบูรพาจารย์ทั้ง 15 ท่านได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน กล่าวคือส่งเสริมวิชาการและการประกอบโรคศิลป์ด้วยวิชาโรคผิวหนังให้กว้างขวางแพร่หลายและถูกต้องตามหลักวิชาการจึงจัดให้มีการอบรมแพทย์ทั่วไปเรียกว่า การอบรมวิชาโรคผิวหนังระยะสั้น 2 สัปดาห์ขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และจัดติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันคือปี พ.ศ. 2563 อาจมีการงดการจัดอบรมในบางปี นับเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากแพทย์ทั่วไปในต่างจังหวัด แพทย์จบใหม่ และแพทย์ทั่วไปที่สนใจในวิชาโรคผิวหนัง

การให้ความรู้แก่แพทย์ในต่างจังหวัดและแพทย์ผู้สนใจในวิชาโรคผิวหนังเริ่มขึ้นเมื่อไร?

การอบรมวิชาโรคผิวหนังระยะสั้น 2 สัปดาห์เริ่มจัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 โดย นายแพทย์ ทองน่าน วิภาตะวงษ์ เลขานุการชมรมแพทย์ผิวหนังเป็นผู้กำหนดหลักสูตรและหลักเกณฑ์การรับนักศึกษา การจัดอบรมวิชาโรคผิวหนังแก่แพทย์ผู้สนใจวิชาโรคผิวหนังได้ทำกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 นั้นจะเป็นการอบรมวิชาโรคผิวหนังครั้งที่ 40 ดังกล่าวแล้ว การจัดการสอนภาคทฤษฎีทำที่สถาบันฝึกอบรมตจวทวิทยาในที่ต่างๆ กันตามความสะดวกในเรื่องการเดินทางและการมีสถานที่จอดรถที่เอื้ออำนวยกับผู้มาฝึกอบรม สำหรับภาคปฏิบัติจัดแบ่งผู้เข้าฝึกอบรมไปตามสถาบันฝึกอบรมที่อยู่ในกรุงเทพฯ ทุกแห่ง จากจำนวนผู้ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมพบว่าการฝึกอบรมวิชาการด้านโรคผิวหนังระยะสั้นยังได้รับความสนใจจากแพทย์ทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้สมาคมแพทย์ผิวหนังยังมีกิจกรรมส่งเสริมวิชาการด้านผิวหนังอีกหลายอย่างดังนี้

1. การประชุมวิชาการระหว่างโรงพยาบาล สถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน 5 แห่งหมุนเวียนผลัดกันเป็นเจ้าภาพ
2. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี
3. การประชุมกลางปี
4. การประชุม skin forum 2 ครั้งต่อปี

กิจกรรมดังกล่าวทั้งหมดนี้จัดเพื่อส่งเสริม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของสมาชิกของสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย และสนับสนุนให้เกิดความสามัคคี ช่วยให้สมาชิกของสมาคมฯ ติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และความเจริญด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทั่วโลก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยยังจัดการประชุมระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เรียกว่า Regional Conference in Dermatology สมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2520 (ค.ศ. 1977) เป็น The 2nd Regional Conference in Dermatology และในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ.2020) สมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัด The 24th Regional Conference in Dermatology ในวันที่ 25-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ที่ Centara Grand & Bangkok Convention Center นับว่าสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าอย่างมาก ต้องยกความภาคภูมิใจ ความสำเร็จ และความดีทั้งหลายให้แก่กรรมการตั้งแต่วันที่ 1 จนถึงรุ่นปัจจุบัน ขออุทิศความสำเร็จและความรุ่งเรืองทั้งปวงนี้แด่บูรพาจารย์ด้านตจวทวิทยาและขอมอบความสำเร็จนี้แด่สมาชิกสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทยทุกท่าน ขอให้นำความรู้และความสามารถทางวิชาการทุกด้านที่เกี่ยวกับโรคผิวหนังไปใช้ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ปวงชนชาวไทยทุกคน

ประวัติและความเป็นมาของการอบรมวุฒิปัตร์ สาขาตจวิทยา ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การอบรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคผิวหนังมีการดำเนินการมายาวนานกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันฝึกอบรมที่อยู่ในเขตส่วนกลางคือกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การจัดการอบรมในโรงเรียนแพทย์ต่างจังหวัดที่อยู่ห่างไกลจากส่วนกลางนั้นเพิ่งถือกำเนิดในปี พ.ศ. 2559 คือที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถือเป็นสถาบันการแพทย์นอกส่วนกลางเป็นที่แรกที่สามารถจัดการอบรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคผิวหนังขึ้นมาได้ มีช่วงระยะเวลาห่างจากส่วนกลางกว่า 40 ปี ความมุ่งมั่นของคณาจารย์จากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการนำพาฝ่าอุปสรรค และข้อมูลในการพัฒนาจึงเป็นก้าวที่สำคัญ ด้านฐานข้อมูลประวัติสมาคมแพทย์ผิวหนัง กระทบ รศ.นพ.สุมนัส บุญยะรัตเวช ได้เรียนเชิญให้ รศ.นพ.สิริ เชี่ยวชาญวิทย์ จากหน่วยโรคผิวหนังภาควิชาอายุรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นำมาถ่ายทอดให้ทุกท่านได้ทราบไว้ครับ

รศ.นพ.สิริ เชี่ยวชาญวิทย์

กระทบได้รับการติดต่อมาจาก รศ.นพ. สุมนัส บุญยะรัตเวช ให้ช่วยเขียนบทความเกี่ยวกับประวัติและการกำเนิดการฝึกอบรมวุฒิปัตร์ผิวหนังของหน่วยโรคผิวหนัง ภาควิชาอายุรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อจะได้บันทึกเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวข้องกับประวัติของสมาคมฯ กระทบก็จะขอเล่ามาโดยสังเขปครับ

ก่อนที่จะมาเป็นคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ก็เหมือนกับโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วไปคือ หลังจากจบแพทย์ แพทย์ทุกคนก็ต้องทำทุกอย่างทุกสาขาเป็นแบบแพทย์ทั่วไปเพราะมีจำนวนแพทย์น้อย เมื่อมีการก่อตั้งเป็นคณะแพทยศาสตร์ในปี พ.ศ. 2501 แพทย์ประจำโรงพยาบาลก็ได้โอนย้ายเข้ามาทำงานในคณะแพทยศาสตร์ และเริ่มมีอาจารย์แพทย์ทยอยจากส่วนกลางในปี พ.ศ. 2503-2504 ซึ่งรวมถึงอาจารย์นายแพทย์ชาญ สถาปนกุลมาจากศิริราช และอาจารย์นายแพทย์ประภาส ศรทัตต์ มาจากแผนกผิวหนังรพ.จุฬามาเป็นท่านแรกๆ ซึ่งอาจารย์นายแพทย์ประภาสก็ได้มาดูแลในส่วนโรคผิวหนังและระบบทางเดินอาหาร ในขณะนั้นอาจารย์แพทย์หญิงกาญจนา เชี่ยวชาญวิทย์ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ก็ได้มาดูแลในแผนกอายุรกรรมชายรวมทั้งมีหน้าที่เป็นหัวหน้า OPD ส่วนกลางเพื่อดูแลความเรียบร้อยของ OPD ที่มีแพทย์ทุกแผนกไปออกตรวจ ก็ได้มาช่วยเหลืออาจารย์นายแพทย์ประภาสในการตรวจผู้ป่วยโรคผิวหนังและช่วยทำ biopsy ในช่วงแรกๆอาจารย์นายแพทย์สุนิตย์ เจริญวิวัฒน์จากโรงพยาบาล

จุฬาก็เดินทางมาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโรคผิวหนังเป็นระยะ ต่อมาอาจารย์แพทย์หญิงกาญจนา ก็ได้ย้ายติดตามสามีไปทำงานที่ ร.พ.ตรัง ในปี พ.ศ. 2507 และอีกไม่นานอาจารย์นายแพทย์ประภาสก็ได้ย้ายไปทำงานในส่วนพระราชวัง อาจารย์นายแพทย์ชาญซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกอายุรกรรมก็ได้มาดูแลในส่วนโรคผิวหนังอีกส่วนหนึ่ง และได้รับอาจารย์แพทย์หญิงกรองกาญจน์ (มิ่งคละพฤกษ์) ทัศนัญชลี (ปี พ.ศ. 2513) จาก รพ.จุฬามาเป็นอาจารย์ซึ่งไม่นานอาจารย์ก็ได้ย้ายติดตามสามีไปอยู่ที่ศูนย์โรคเรื้อนกรุงเทพฯ ต่อมาก็ได้รับอาจารย์แพทย์หญิงสุภาณี ศุภระฤกษ์ (ปี พ.ศ. 2522) มาเป็นอาจารย์หน่วยโรคผิวหนังซึ่งได้ไปศึกษาเพิ่มเติมที่ รพ.รามธิบดี และกลับมาทำงานต่ออีกไม่นานก็ได้ย้ายติดตามสามีไปทำงานที่กรุงเทพมหานครที่ ร.พ.เลิดสิน และบำรุงราษฎร์ อาจารย์นายแพทย์ชาญก็เคยบ่นว่า “รับหมอผู้หญิงมาเป็นอาจารย์ก็ลาออกย้ายตามสามีไปหมด” ภายหลังศาสตราจารย์นายแพทย์ชาญ ก็รับอาจารย์นายแพทย์ชาติชาย กว้างสุขสถิตย์ (ปี พ.ศ. 2525) และตัวกระผมเอง (อาจารย์นายแพทย์สิริ เชี่ยวชาญวิทย์ ในปี พ.ศ. 2529) มาในหน่วยโรคผิวหนัง ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ชาญก็ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหน่วยโรคผิวหนังมาโดยตลอดจนอาจารย์เกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2531 อาจารย์นายแพทย์ชาติชายก็ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยโรคผิวหนังตั้งแต่ตอนนั้นจนเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งกระผมก็เข้ามารับตำแหน่งหัวหน้าหน่วยโรคผิวหนังจนเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งต่อมาก็ได้รับอาจารย์นายแพทย์นภัทร ไทวณะบุตร (ปี พ.ศ. 2550) อาจารย์นายแพทย์มดี เชื้อมโนชาญ (ปี พ.ศ. 2553) อาจารย์แพทย์หญิงรุจิรา รุจิเวชพงศธร (ปี พ.ศ. 2560) และอาจารย์แพทย์หญิงสลิต กิรติگانนท์ (ปี พ.ศ. 2562) เข้ามาเป็นอาจารย์ในหน่วยฯ

การทำงานของอาจารย์หน่วยโรคผิวหนัง คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างจากในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ส่วนกลางก็คือ ต้องทำการเรียนการสอนของอายุรศาสตร์ทั่วไปด้วยเช่นเดียวกับอาจารย์หน่วยวิชาอื่นๆ ในภาควิชาอายุรศาสตร์ ดังนั้นอาจารย์ที่รับเข้ามาก็ต้องจบอายุรศาสตร์ก่อน อีกทั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 อาจารย์ประจำหน่วยก็มีเพียง 2 ท่าน จึงมีส่วนให้การทำงานของหน่วยไม่ก้าวหน้า และเป็นหน่วยวิชาสุดท้ายในภาควิชา ที่ยังไม่มีการเปิดฝึกอบรมของสาขาวิชา ต่อมาอาจารย์นภัทรและอาจารย์มดี ได้สำเร็จการฝึกอบรมผิวหนังในปี พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2558 ทางหน่วยวิชาจึงได้เริ่มมีดำเนินการเพื่อเป็นสถาบันฝึกอบรมด้านผิวหนัง ได้มีอาจารย์ณัฐธา รัชตะนาวิณ อาจารย์กอบกุล อุณหโชค และอาจารย์เวสรัสช เวสโสโกวิท เป็นตัวแทนจากสมาคมแพทย์ผิวหนังแห่งประเทศไทย ซึ่งขณะนั้นอาจารย์นภดล นพคุณ เป็นนายกสมาคมฯ มาประเมินศักยภาพการฝึกอบรมในปี พ.ศ. 2558 และก็ได้ผ่านการรับรองให้เป็นสถาบันฝึกอบรมด้านผิวหนังแห่งแรกในภูมิภาค ทางหน่วยได้เริ่มเปิดรับสมัครแพทย์ประจำบ้านในปีเดียวกันเพื่อเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรปี พ.ศ. 2559 จะขอกล่าวถึงแพทย์ประจำบ้าน 2 ท่านแรกที่ได้มาในช่วงเริ่มเปิดการฝึกอบรม แพทย์ประจำบ้านคนแรก

คือแพทย์หญิงกุลวดี เหล่าสกุล ช่วงที่แพทย์หญิงกุลวดีเข้าฝึกอบรมชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งผ่านเข้าหน่วย ทางหน่วยได้รับแพทย์หญิงรุจิราที่กำลังจบการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาอายุรศาสตร์เข้ามาเป็นอาจารย์และรอไปฝึกอบรมทางด้านผิวหนังที่จุฬามาร่วมปฏิบัติงาน ทำให้แพทย์หญิงกุลวดีมีเพื่อนร่วมงานก็ช่วยลดอาการเครียดลงบ้าง ในช่วงเวลานั้นการจัดตารางฝึกอบรมก็ยังมีปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรส่วนกลาง และอาจารย์มติและอาจารย์นภทรก็สลับกันไปศึกษาต่อต่างประเทศ อีกทั้งช่วงสอบบอร์ดปีที่ 4 ก็เป็นช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นปีแรกด้วย โชคดีที่แพทย์หญิงกุลวดีมีพื้นฐานผ่านการฝึกอบรมมาจากวิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาก่อน ก็ทำให้การฝึกอบรมสามารถผ่านลุล่วงไปด้วยดี แพทย์ประจำบ้านคนถัดมาคือแพทย์หญิงศิริندا แจ่มจรรยา ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่การระบาดของโรคโควิด-19 ในชั้นปีที่ 3 และ 4 จากการที่หน่วยโรคผิวหนังต้องไปอาศัยทรัพยากรทั้งการเตรียมและย้อมชิ้นเนื้อและกล้องจุลทรรศน์ของภาควิชาพยาธิวิทยาซึ่งทำการปิดงดรับคนนอกเข้าในช่วงที่มีการระบาด ก็ทำให้การเรียนการสอน histopathology ติดขัดอยู่บ้าง และโชคดีที่แพทย์หญิงศิริنداมีพื้นฐานการเป็นอาจารย์แพทย์ผิวหนังเด็กอยู่แล้วก็ทำให้การฝึกอบรมผ่านพ้นไปได้ดี และตั้งแต่ในช่วงปลายชั้นปีที่ 4 ทางหน่วยฯได้ทำ journal club ร่วมกับทางหน่วยผิวหนังของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านทางโปรแกรม Zoom และ interesting case ร่วมกับทางหน่วยผิวหนังของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผ่านทางโปรแกรม Microsoft team โดยมี รองศาสตราจารย์นายแพทย์วิวัฒน์ ก่อกิจ เป็นผู้ดำเนินการสอน ทำให้การฝึกอบรมของทางเชียงใหม่ทำได้ครบถ้วนมากขึ้น ก็ขอขอบพระคุณอาจารย์วิวัฒน์ ก่อกิจ และอาจารย์ประวิตร อัครวานนท์ ที่ได้ริเริ่มจัดทำ และอาจารย์คณะแพทย์ทั้งสองสถาบันมาในที่นี่ด้วยครับ แต่การฝึกอบรมก็ยังมีข้อจำกัดบางอย่างในหน่วย เช่น แพทย์ประจำบ้านต้องออกตรวจ general medicine OPD สัปดาห์ละครั้งเป็นวันจันทร์และพุธเช้า ทำให้มีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมของหน่วยบ้าง และทางหน่วยไม่ได้มีห้องปฏิบัติการเอง ต้องอาศัยภาควิชาพยาธิวิทยา การตรวจตัดชิ้นเนื้อเพิ่มหรือย้อมพิเศษต้องผ่านการอนุมัติจากอาจารย์พยาธิ ก่อน อีกทั้งอาศัยกล้องจุลทรรศน์ของภาควิชาพยาธิในการทำ conference ก็ทำให้ไม่คล่องตัวอยู่บ้าง และอาจารย์ในหน่วยมีน้อยทำให้ได้ความรู้ไม่หลากหลาย ขณะนี้กำลังมีอาจารย์ที่กำลังเสร็จการฝึกอบรมเริ่มกลับมาทำงานก็จะทำให้แพทย์ประจำบ้านได้มีความรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น สามารถแบ่งเบาภาระงาน และเพิ่มความแข็งแกร่งของหน่วยวิชา